

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 3

92. ÅRGANG

2. FEBRUAR

1 9 8 0

Fokus på ordenslivet

Jomfrufødselen

Kontakt med Islam

Nei til Karl Rahner!

Ved en pressekonferanse med jesuittenes ordensgeneral i anledning av ordenens hundreårsjubileum i Sverige, uttalte denne bl.a. angående ordenslivets krise:

«Jeg synes faktisk ikke om ordet krise. Det er liksom en feil tone over det. Selvfølgelig har det hendt en hel del. For ti år siden hadde vi 9000 medlemmer flere enn i dag, nå har vi bare ca. 27 000 i hele verden. Det er en markant nedgang.

Men hva er årsaken? Egentlig skulle jeg si: utvikling, ikke tilbakegang. 60-tallet med de store omveltninger og med Det Annet Vatikankonsil innebar en stor påkjenning for mange. Det gjaldt å ta stilling til mange nye spørsmål og arbeide på en ny måte, og det var ikke alle som klarte den omstillingen.

Det var sikkert meget lettere å være jesuitt før i tiden. De fleste bodde i ordenshus med fastsatte vaner og felles liv. Dette er ikke mulig på samme måte i dag. Skal vi hjelpe til med å omdanne den moderne verden må våre patre begi seg ut i den på en annen måte. Surdeigen må være i kontakt med deigen for å kunne gavne.

Våre prester skal være i verden uten å være av verden, og det krever en stor indre styrke og et levende åndelig liv.

Katolsk Kyrkotidning

Den tyske jesuitt og teolog Karl Rahner har i en artikkel pekt på spørsmålet om ordenslivets krise, som han i global sammenheng mener ikke er noen krise i den forstand. Dog mener han, at det moderne ordensliv for å leve opp til kravene i nutiden bør gjennomgå en omstrukturering og peker i den forbindelse på, at det finnes ordenssamfunn som er så små, at det muligvis kan betale seg å slå dem sammen med andre. På det forslaget svarer en rekke ordensmedlemmer i St. Olav.

Det skal mot til å tale store menn imot, især når det er en teolog som Karl Rahner. Mange deler hans syn når han skriver:

«At det romersk katolske ordensliv i de siste år har vært mer eller mindre i fare er en kjennsgjerning, osv.».

Det er riktig at man lenge har søkt etter årsakene til hvorfor tallet på ordensfolk har gått tilbake. Årsakene er flere. For å nevne et par: Hele vårt samfunn har forandret seg — sosialt og materielt — og med større hastighet de siste tre år enn på over tusen år.

Videre at man i en etterkrigstid må regne med et moralsk forfall med alle følgene dette fører med seg.

Personlig er jeg av den oppfatning at det tradisjonelle ordensliv står overfor en gjennomgripende rekonstruksjon, ikke minst når det gjelder synet på de tradisjonelle løfter.

Men det er et faktum at etter Det Annet Vatikankonsil har ordensfolk — verden over — vært med på leting etter å ajourføre ordenslivet, både inn- og utvendig.

Også de tradisjonelle løfter er blitt mere og mere utdypet og det viser seg at de meget godt kan leve i et moderne samfunn. Løftene er og forblir evangeliske.

Karl Rahner stiller to spørsmål når han kaster frem disse tanker: «Skulle det ikke være mulig, at visse mindre ikke lengre tidssvarende ordener kunne utøve en siste heroisk innsats ved å opphøre å eksistere eller slå seg sammen med mere levedyktige ordenssamfunn?»

Nå er det jo ikke helt klart hva det er Karl Rahner tenker på, eller hva han legger i ordene: «visse mindre ikke lengre tidssvarende ordener.» Hans første spørsmål som angår: Å opphøre å eksistere skaffer et stort problem fordi det umiddelbart berører løftene.

Hva med ordenspersoner som har avlagt de EVIGE løfter?

Riktig nok er avleggelsen av de evige løfter ikke et sakrament, men for den det gjelder er det en meget alvorlig sak. Man hengir seg til Gud for hele livet. Personlig har det kostet meg mitt hele «jeg» før jeg kunne avlegge dem. Høyst sannsynlig har det kostet meg mere å si «Ja» til Gud enn det ville ha kostet meg å si: «Ja, jeg vil» til en eventuell livspartner.

For å forklare dette mere enkelt, kan man kanskje si det slik: I ordenslivet søker man etter å ofre seg, for det er først og fremst et offerliv.

Mens i ekteskapet blir ofrene en del av den overenskomst som ekteskapet er. F.eks. når ektefellene får et barn som lider av en alvorlig sykdom eller er vanskapt.

Det forslag som Karl Rahner kommer frem med går mere i retning av et praktisk tiltak og smaker ikke så lite av at målet helliger midlene. Det er derfor et åpent spørsmål om det er så heroisk å bryte sine løfter til Gud på disse premisser. Men det er klart at Karl Rahner overhodet ikke har tenkt på denne problematikken.

sr. Valbjørg Jeuken

Begå selvmord? – Nei takk!

BEGÅ SELVMORD — Nei takk! Faktisk var oppfordringen så tydelig at mange overhodet ikke så den, enn si forbandt den med ordenslivet.

Med all respekt for Karl Rahner, så mener jeg at hans meninger i dette tilfelle går hus forbi.

Det kan vel neppe unngås at det jeg skriver må bli et forsvar for ordenssøstrene, all den stund jeg selv er ordenssøster med liv og sjel, men også fordi jeg ser problemer og aktiviteter fra vår synsvinkel.

Altså, først ber jeg om forståelse for vår måte å se saken på. Som tidligere medlem av Søsterrådet og nåværende formann i Overforstanderinnenens råd mener jeg å ha et ganske bra overblikk over det som har skjedd innenfor søstrenes rekker i tiden etter konsilet.

Først må vi slå fast at søstrene selv ikke er så pessimistiske som Karl Rahner.

Vi er ikke blinde, men vi ser på fremtiden med den trygghet det gir å vite seg på den plass som Gud har bestemt for meg. Er denne påstand kanskje blasfemi for noen?

Vi har i vår ungdom kjent et kall fra Gud og har svart med et «ja».

Våre kongregasjoner er alle grunnlagt som et svar på et behov i en tidsepoke, men tross alt — mer enn det. Ikke bare et svar på et sosialt behov, men et svar på grunnlag av Kristi kjærlighet og med Kristi kjærlighet som drivkraft for all aktivitet i nestekjærlighetens tjeneste.

Et slik svar i vår egen tid har vi nettopp fått oppleve under Moder Teresas opphold her for kort tid siden.

Hver søster lever sitt liv i en kongregasjon med et bestemt ideal og særpreg. Dette særpreget stammer fra kongregasjonens grunnleggere og og-

så ofte fra de helgener som har vært deres forbilder og som sammen med Guds nåde har dannet grunnlaget for en kongregasjons opprinnelse og vekst.

Hver kongregasjon kjenner seg som en familie med familietradisjoner og familiesærpreg.

En familie tenker ikke på å oppgi sin identitet, fordi den kanskje holder på å utdø. Familien beklager at ingen kan bære familienavn og tradisjoner videre, men ingen tenker i denne forbindelse på å slutte seg sammen med andre familier for å unngå å utdø.

Er det Vårherres vilje at familienavnet skal utdø, ja så godtar man det i tro på Guds forsyn.

Med våre kongregasjoner er det på samme måte.

Vi ser den manglende tilgang, men vi har også øyne og ører åpne for hva Kirken venter av oss.

Jeg tror neppe at alle konsildekretter er blitt mottatt med samme forventning og satt ut i livet med samme iver og vilje til forståelse som de dekretter som omhandler ordenslivet. Hver kongregasjon har tatt saken

(forts. neste side)

REDAKSJONELT:

Forandring som verdi i tiden

A betrakte tiden er en foreteelse, som sikkert har forekommet så lenge mennesket har eksistert. Tiden er vel et vidt begrep. Det kan være en mere eller mindre systematisk inndeling av en definert periode, eller det kan kanskje også være en dyperegående vurdering av en eller en rekke av hendelser. Hvordan man så enn vil vende dette, så vil det til enhver tid være et uttrykk for en endring av en tilstand i løpet av en periode.

Nå kan tidsendringene innebære så meget og avstedkommer ofte både frykt og undren hos mennesket. Hva man i øyeblikket kan betrakte som en negativ foreteelse vil kanskje av historien bli avslørt som en virkelig positiv bevegelse; det kommer jo mange ganger an på så meget, ikke minst på hvem det er som vurderer den pågjeldende foreteelse.

Det tidsavsnitt vi i øyeblikket befinner oss i, endres fra det ene øyeblikk til det annet, og vi synes at det går umåtelig fort. Grunnen til det er i hvert fall at vi er mange mennesker, som er med på å endre tiden både i positiv og negativ retning. — Det med de mange mennesker, som arbeider i historien kan mange ganger få en til å tenke, at det hele er ved å gå i oppløsning, og at nettopp tidens endring trenger til en endring!

Det er vel også et vurderingsspørsmål; og et spørsmål om man er i stand til å kunne se verdien i den endring som forekommer i øyeblikket. Her er det vel at vanene kommer med i bildet, den vante rutine i situasjonen; og den verdi, som man nettopp har opparbeidet innenfor et gitt felt i en gitt periode. Det kan være vanskelig å skulle slippe en sådan verdi, det er i hvert fall menneskelig å tenke slik. Men tiden er alltid i bevegelse, så faktisk kunne man så spørre, om det allikevel ikke skulle være mulig, å kunne trekke en slik opparbeidet verdi med inn i den nye situasjon, og ut i fra den situasjon fruktbargjøre og fullkomngjøre den sak man arbeider på.

Vår tid synes i mangt og meget å være i oppløsning, men midt i all oppløsningen ligger det oppgaver av stor verdi og venter på mennesket av både i dag og i morgen.

Svend Aage Rasmussen

Begå selvmord? . . .

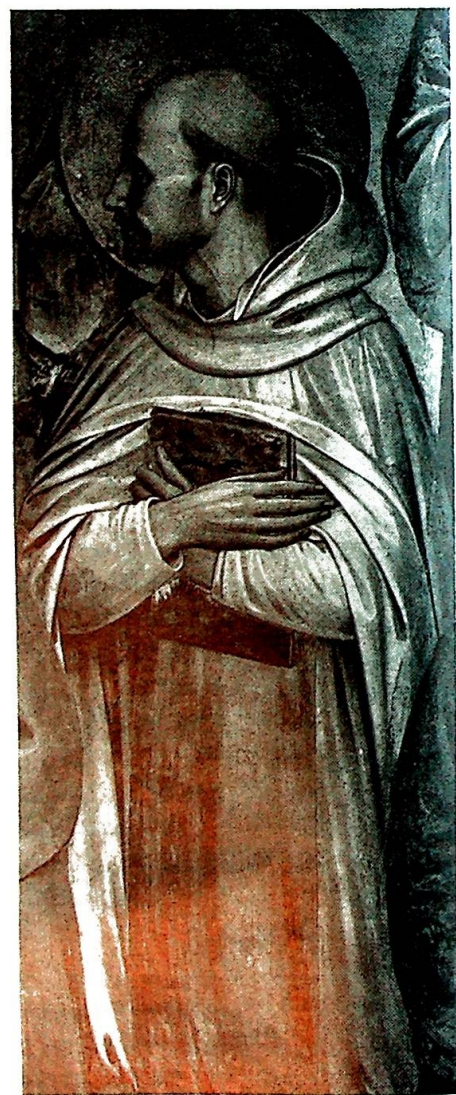
(Forts. fra s. 3)

som en utfordring og har søkt å finne svaret på: Hva ville våre stiftere gjøre i dag? Hva er vår spiritualitet, vår åndelige kraftkilde? Hva er vår oppgave i Kirken i dag?

Svaret må selvfølgelig bli forskjellig i de ulike kongregasjoner.

Katolikker i Norge som tenker tilbake, vil neppe kjenne igjen søstrene før konsilet i de kommuniteter som møter dem i dag. Endringen kom ikke som en eksplosjon. Guds ånd virker i det stille.

(forts. neste side)

**Be
og
arbeid!**

Selvfølgelig kan en ikke søke ungdommens kraft i en kommunitet med eldre søstre, men spørre etter vilje til å tilpasse seg! Karl Rahner nevner et begrep: «tidssvarende ordner». Ja, hva er tidssvarende?

Er ikke kjærligheten til Kristus og kjærligheten til nesten begreper som består til alle tider?

Hva gjør søstrene i Norge i dag? Hvorledes svarer de på de behov som kirke og samfunn har?

Helst vil jeg ikke svare på disse spørsmål, men overlate svaret til andre. La meg heller svare med et spørsmål.

Hva ville skje dersom søstrene ikke lenger var her?

Vær trygge! Søstrene begår ikke selvmord. Er det ikke lenger noe behov for nestekjærlighet, da forsvinner vi så stille som vi kom.

Tross alt. Vi ser store oppgaver som vi gjerne vil løse, og vi lever i håpet om at noen vil hjelpe oss med å løse dem. Vår livsform? Den er blitt kraftig kritisert. Sikkert mer kritisert av utenforstående enn noe privat familieliv.

Menneskelige svakheter kan vi ikke si oss fri for, men vi finner vår kraft i et liv i fellesskap. Felles i bønn, i livsstil og i livsform. Felles om en oppgave, felles i vår kjærlighet til Kristus og våre medmennesker. I vårt fellesskap sørger vi også for våre gamle medsøstre, slik det gjøres i en god familie.

Måtte Gud gi oss kraft til å vise det i vår gjerning.

s. Birgitta Flandrup

Men allikevel!

Begå selvmord! Det er et faktum at vi i de siste år har gjennomgått en strukturforandring, og man skulle tro at flere forskjellige saker kommer i støpeskjeen. Angående strukturforandring, så er det i den tyske teolog Karl Rahners artikkel pekt på to ting: noen av de kontemplative og meget strenge ordenssamfunn har og har hatt ualminnelig god tilgang; men uten videre kan man ikke godta, at grunnen til dette er den krisen, som noen aktive kongregasjoner befinner seg i eller har gjennomgått. Faktisk har man inntrykk av, at ungdommen av i dag stort sett er mere helhjertet på godt og vondt enn tidligere generasjoner. Nå heter det: alt eller ingenting! — Kanskje det derfor kan være, at de strenge kontemplative ordener appellerer mere til de unge i øyeblikket enn de aktive kongregasjoner, som nettopp står i en brytningstid og må finne frem til strukturer og arbeidsoppgaver, som er av en helt annen karakter enn tidligere. Det er store omveltninger i dagens samfunn, f.eks. på den sosiale sektor og kvinnens emansipasjon, som er medårsaker til dette. Men kanskje vi ville komme mye fortere til stabile tidssvarende former og arbeidsoppgaver og en god og trygg livsstil, hvis flere unge hadde mot til å våge skrittet i de for tiden litt usikre forhold. Felles vurdering og felles bønn sammen med ungdommen ville fortere og sikrere føre til målet.

Med hensyn til de tanker, som Karl Rahner fører frem, så kan man være enig med ham. — Hvis

vi tenker på den hl. Frans' tredje orden, så har vi allerede i mange år hatt noe, hvor det ikke-sølibatære mønster er fremtredende. Tenker vi på nyere former, basisgrupper og kollektiver, så vet vi enda ikke, om disse kan bli alternativer til våre bestående ordenssamfunn. Men sikkert er det, at ordenslivet i sine mangfoldige former, som vi opplever det i nåtiden, er en åndelig rikdom og en vesentlig del av kirken, som ikke kan tenkes eliminert.

Hvis det gjelder Karl Rahners siste spørsmål, som han riktignok ikke uttrykker så negativt som det umiddelbart kunne tyde på, så behøver dette, «... å opphøre med å eksistere...», slett ikke være en fallitterklæring. Men for å bli noe positivt forutsettes det omfattende vurderinger av det enkelte ordenssamfunns egne strukturer og dets spiritualitet, medlemmenes antall, alder og eventuelle nasjonalitet. Selv en liten kongregasjon, som arbeider i ett land, kan komme ut av en håpløs situasjon til et nytt — engasjert virke i kirkens tjeneste, hvis den for eksempel forener seg med et levedyktig samfunn. Det forutsettes fra begge sider fleksibilitet og felles trekk i åndslivet; megen varsomhet og god vilje. Helt sikkert vil et slikt skritt medføre psykologiske, religiøse og menneskelige problemer. Disse kan bare løses tilfredsstillende, når de av Karl Rahner etterlyste karismer og bønnens tålmod kommer med i bildet.

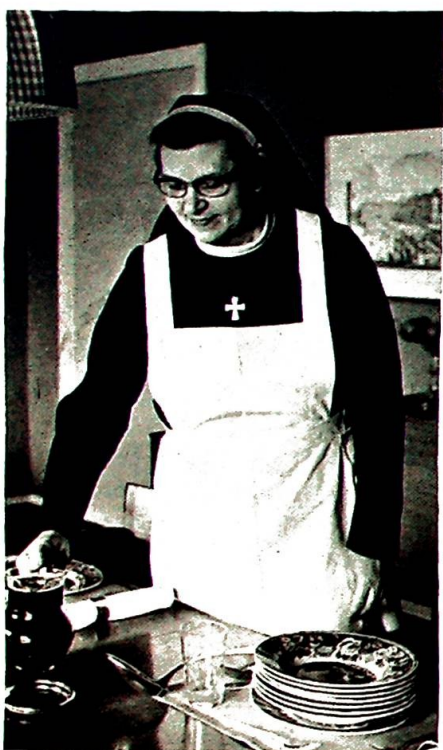
Sr. Margrethe Agnes Schneider
C.S.J.

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

Alle er velkomne hos nonnene

Vi er i St. Olavs kapell på det katolske meditasjonssentret på Voss, hvor tre nonner viet til St. Franciskus av Xaviers kongregasjon tar imot stressede, søkende mennesker av alle konfesjoner og fra mange land. Det lille klostret er et spesialinnredet ferdighus i et boligfelt på gården Seim med storslagen utsikt over bygden. Kapellet, med plass til 35, ble vigslat i mars 1976 av den katolske biskop i Norge, John Willem Gran.

Forstyrrende dagslys stenges ute av tunge gadiner under meditasjon. Det ånder fred over det lille kapellrommet, alterlysene skinner, utstyret er enkelt og vakkert, gaver for det meste.

— Alle er velkomne hos oss, sier Søster Åse, som er fra Skien og konverterte som 23-åring.

Søster Raymunda er født i en katolsk familie i Nederland, og Søster Mary er irsk og er sykepleier ved fylkessykehuset.

De utgjør et muntert treklover og har lett for å le.

— Vi har ingenting imot dans, og vi må være åpne. Vi har ingen chance til å komme i himmelen hvis vi ikke er åpne! Det er søster Raymunda som slår dette fast. Hun står bl.a. for innkjøp og sørger for skyss til og fra klostret.

— Det er en vrangforestilling at en nonnes liv er fylt med mystikk. Det er en gammeldags oppfatning, erklærer Søster Åse.

— Vi står opp kl. 7.00, samles i kapellet og ber *laudes*, kirkens tidebønn. Så følger frokost og meditasjon frem til middag. Etter kaffe samles vi til samtale om et emne, en bønn, en tekst, og 18.30 er det *vesper* og aftens. Så er det sammenkomst igjen i uhøytidelige former, vi snakker om løst og fast, og så er det atter meditasjon. Til måltidene har vi musikk, alt fra klassisk til tussefløyte, ofte munter musikk, og husarbeidet deler vi på.

— Hvem søker sentret?

— Folk fra Bergen og Voss er de hyppigste, men i turisttiden er det

mange utlendinger. De får brosjyre om sentret på hoteller og turistkontoret. Vi kan ta imot ni liggegjest, som kan få bli i fem dager. De lever sammen med oss, ber med oss og følger klosterets dagsorden.

En gjestebok er allerede full, den andre er påbegynt, her er navn fra fjern og nær og ikke så få katolske dignitærer fra den store verden.

— Kravene til en nonne er strenge?

— De absolutte krav er at vi skal leve i fattigdom, kyskhet og lydighet, men ellers er livet langt friere enn før. Og i dag har vi jo litt lomme penger, sier Søster Åse.

— Hvorfor kom dere til Voss?

— Den kjente høyskolemann Lars Eskeland, som selv var katolikk, skjenket den seks mål store tomt til et katolsk sykehus, men det ble aldri bygget, for krigen kom. Så ble det meditasjonssenter isteden, forteller Søster Åse.

Sentret skulle være et sinnets og sjelens tilfluktssted, og det er det også blitt.

Aftenposten

Alt til Guds større ære

Om jesuitternes spiritualitet

Kristi sjel, hellige meg.
Kristi legem, frels meg
Kristi blod, oppildne meg
Vann fra Kristi side, tvett meg ren.
Kristi lidelse styrk meg.
Gode Jesus bønnhør meg.
I dine sår skjul du meg.
La meg ikke bli skilt fra deg.
Mot den onde fiende verg meg.
Og la meg komme hjem til deg, så jeg
kan love deg i evigheters evighet. Amen

For å komme frem til jesuitterordenens vesen, må man trenge inn i ordenskonstitusjonen og i boken «de Exercitia spiritualia», dvs. åndelige øvelser. Det er ikke så lett å finne de vesentligste synspunkter i jesuitterordenens vesen. Dens omfattende virksomhet er så mangfoldig at man ikke vet hvilke blant dens trekk skal man regne for de mest karakteristiske.

Det er bare et forsøk når vi plukker ut noen få synspunkter og stiller dem frem som de mest betegnende.

Jesu medarbeidere

Ignatius ville oppkalle sin orden etter Jesu navn: Societas Jesu, Jesu Selskap. Det skulle ikke bare bety at jesuittene ville ha Jesus midt i livet, de ville også være kristosentriske. Det betyr heller ikke at jesuittene ville gjøre sitt forhold til Kristus mer inderlig, *det* skal være målet for ethvert kristent liv. Jesuittene vil heller ikke legge beslag på alene å være Jesu sanne venner. Jesus er jo venn og bror til alle kristne. De vil heller ikke tilegne seg privilegiet å være Jesu livgarde som inntar hedersplass ved siden av Jesus. De vil ikke være Jesu festlige følge. Nei, de forplikter seg

vertimot med et eget løfte til ikke å ta imot kirkelige embeter som er forbundet med æresstillinger.

Jesuittene vil være Kristi hverdagsmedarbeidere. De vil dele hans enkle, fattige liv, de vil drikke også forfølgelsens og lidelsens kalk.

Den kraft som forbinder vår ordens medlemmer seg i mellom og med dens hoder, er kjærlighet til Kristus — sier Ignatius av Loyola. Denne kjærlighet forbinder oss i virkeligheten først hvis vi dør for verden og egenkjærligheten og lever bare for Kristus.

Ifølge Ignatius består dette livet ikke bare i at man lengter handlingsløst etter Jesus, men først og fremst at man vil kjenne ham så inderlig som mulig, følge ham så tro som mulig og

tjene ham så offervillig som mulig. Denne tanken gjennomtrenger hele Exercitia spiritualia, ordenskonstitusjoner og ordensregler.

Jesuittordenen — dynamisk orden

Jesuittordenen er utpreget dynamisk, den er innstilt på aktivitet og virksomhet ... Betegnende er Ignatius' ord: Vi må i våre handlinger forlate oss på Gud som om alt avhenger av ham i vårt arbeid, men vi må først gjøre alt ved våre egne krefter, som om alt avhenger av oss. Bevis for dette trekk i jesuittenes bilde er deres hele historie. Jesuittene har arbeidet som misjonærer på alle områder hele jorden rundt. I Afrikas og Brasils ødemarker så vel som i Kina og Ja-

pan. I Paraguay i Syd-Amerika i det 17. århundre har de til og med grunnlagt en jesuitterstat blant indianerne som ble bestående omtrent 100 år.

Ignatius visste at hans orden ikke kunne overta disse arbeider hvis den ikke ble befridd fra de gamle ordenssamfunns begrensede levevis. Derfor ville han ikke ha en egen ordensdrakt for sin orden. Jesuittene skulle kle seg som sekularprestene i landet gjorde. Han ville heller ikke ha korbønn som alle ordener hadde på den tid, i det de kom sammen 2—3 ganger i døgnet for å be fra breviaret. Ignatius ville at jesuittene skulle be disse bønner hver for seg.

Typisk for Ignatius' dynamiske vesen er ord som han sa engang: «Hvis Jesus skulle spørre meg om jeg øyeblikkelig vil dø i forvissningen om at jeg skulle se Gud ansikt til ansikt i all evighet, eller om jeg ville arbeide for Guds Rikes utbredelse uten denne sikre overbevisning, så mener jeg at jeg skulle velge å bli her på jorden for å arbeide for Guds Rike.»

«Alt til Guds større ære»

Det sterkeste motiv som Ignatius ble ledet av i hele sitt liv, var: «Alt til Guds større ære». Dette uttrykk finnes i ordenskonstitusjonen 376 ganger, det var ledemotiv i de åndelige øvelser, det finnes utallige ganger i hans brev, det var stjernen som lyste foran ham i hele hans liv.

Dette prinsippet kan gjøre alle våre handlinger til en bønn. Bønnens vesen består i at vi hengir oss til Gud. Det kan skje ikke bare ved ord og betraktning, men også i det vi retter våre gjerninger etter Guds ønske og vilje. Det er umulig for et menneske å be med ord hele dagen, men det er mulig å gjøre *alt* til Guds større ære. Bare slik kan vi forstå at Kristus fordrer av oss «at vi alltid skal be og aldri bli trette.» Lk. 18,1.

Derfor ville Ignatius ikke låse sine sønner inn i et kloster. De skulle greie å finne Gud i sitt arbeid for nesten.

Dezső Szentivanyi S.J.

Tror du på den barmhjertige samaritan?

I de siste uker ble jeg flere ganger spurt: Tror du på jomfrufødelsen? Man mente: Tror du på den i bokstavelig forstand, som et *biologisk faktum*?

Jeg stiller et motspørsmål: Tror du på den barmhjertige samaritan, i bokstavelig forstand, som en *historisk person*?

I Luk. 10,30 står: «Da tok Jesus til orde og sa: En mann gikk ned fra Jerusalem til Jeriko og falt i hendene på røvere ... osv.» Ikke et ord her om at dette skulle være en lignelse! Og den dag idag finner en halvveis mellom Jerusalem og Jeriko de (i den jødisk-arabiske krig sønderskutte) rester av et hus som de fromme kristne pilgrimer helt fra oldtiden av har

utpekt som «den barmhjertige samaritans herberge». Og hvis nå arkeologene med en carbon-test skulle finne ut at fundamentene virkelig viser seg å være fra før vår tidsregning, kunne «fundamentalistene» triumfere: «Bibelen hadde rett.»

ER saken så enkel? Hadde det muligens skjedd et røveroverfall nær Jerusalem som var dagens samtalemne i byen og som Jesus da tok opp som eksempel i denne tale?

Det omvendte tilfelle forekommer også: I Luk. 19,12-27 sies det uttrykkelig at Jesus fremsatte en lignelse. Men plutselig tilføyer han som bakgrunnsstoff en politisk aktualitet: v. 14: sannsynligvis en hentydning til en jødisk delegasjon til keiseren for ikke å la Arkelaus bli arving til sin far Herodes' rike (jf. Mat. 2,22).

MEN — og så kommer vi til poenget: — Har sånt noe vesentlig å si om BUDSKAPET? Er spørsmålet relevant om du tror på den barmhjertige samaritan i bokstavelig forstand, som en historisk person? For uansett om Jesus refererte til en faktisk begivenhet eller talte i lignelsesstil, budskapet som han ville forkynne og innskjerpe som svar på fariseerens spørsmål «Hvem er da min neste?» — er

dette: at nestekjærligheten må være uinnskrenket og gå på tvers av nasjonalitets- og rasegrenser.

De tvil som noen kristne bibelforskere mener å kunne fremsette m.h.t. jomfrufødselen beror på følgende grunner:

1) Barndomsevangeliene (Mat. 1-2, Luk. 1-2) skiller seg i stil og innhold ut fra resten av både disse tos og andres beretninger om og forkynnelsen av Jesu liv og person.

2) Flere deler i disse kapitlene viser tydelig at de ikke er historiske protokoller men stilistiske konstruksjoner. Så de to forskjellige åttetavlene og Marias og Sakarias' takkehymner.

3) En finner lignende bibelske beretninger om mer eller mindre mirakuløse unnfangerer om andre personer som skal få av Gud en særlig viktig livsoppgave: Isak, Samuel, Samson, Johannes Døperen.

4) Mat. 1,23 henviser til et profetord fra Esaias 7,14 om «en jomfru». Men bare i den greske og latinske oversettelse har ordet denne snevre betydning. Grunnteksten bruker et ord med en mer generell betydning «ung kvinne». Hennes svangerskap skal være et tegn for den gudløse kong Akas. Akas hadde ofret sin sønn på avguden Moloks alter (2. Kong. 16,3) og derved frekt demonstrert at han ikke brydde seg om Jahves løfte til Davidsdynasti (Esaias 7,13!). Men Gud er trofast, dynastiet skal ikke utdø. Sønnen Esekias er motstykke til sin far: om ham sier Bibelen rosende at «Gud var med ham» (=Emmanuel). 2. Kong. 18,5-7. I oppfyllelsen av messiasløftet til Davids kongehus skimter vi i bakgrunnen, som siste perspektiv Jesus Kristus, «Guds Sønn, født av en kvinne» (Gal. 4,4).

Når noen på grunn av bakgrunnsopplysninger eller stilanalyser mener at en bibeltekst ikke må tolkes i bokstavelig forstand, er dette ikke en uærbødighet, enn mindre en forkastelse av Bibelen! Men i første omgang kan slike tolkninger virke litt uvant, ja sjokkerende. Slik ble det f.e. (også fra Den pavelig bibelkommissjon i

(forts. side 11)

Kontakt med Islam

Det er viktig at vi verken overdriver eller underkjenner den islamske «vekkelse» i verden i dag, konkluderte en internasjonal konferanse om forholdet mellom Islam og kristendommen som Kirkenes Verdensråd holdt i Kenya i desember, der også romersk-katolske utsendinger deltok.

Det ble under konferansen påpekt at bevegelsen i Islam må sette preg på det offentlige liv, ettersom Islam ikke trekker noe skille mellom hellig og verdslig, mellom det religiøse og det politiske. Dette gir grunn til ikke å overvurdere det som skjer.

Men tid og sted for konferansen ga også grunner for ikke å undervurdere det: Den fant sted mens det islamske styre holdt sine gisler i den amerikanske ambassade, mens helligdommen i Mekka ble forsøkt erobret, og Islam med stor misjonsiver går inn i sitt 15. århundre.

«Kristent nærvær og vitnesbyrd overfor muslimske naboer», var tema for konferansen, som føyet seg til tidligere møter om forholdet til muslimer og misjon blant muslimer.

Hos mange muslimer er det en ny åpenhet og villighet til å søke å forstå kristendommens budskap. Det er derfor viktig at de som prøver å bringe evangeliet til muslimene, gjør det

i kjærlighet, og med respekt for muslimens verdighet og åndelige rikdommer.

Særlig var man opptatt av hva kristent liv og vitnesbyrd faktisk innebærer, når muslimer og kristne møtes. Man definerte også begrepet *dialog*, som «den samtale som oppstår der mennesker av ulik tro og tradisjoner lever sammen». Her kalles det på åpenhet og respekt sammen med trofasthet overfor ens egen åndelige arv, ble det understreket.

Konferansen anbefalte at det blir tatt skritt i retning av teologiske samtaler mellom kristne og muslimer.

Vår Kirke

THRONSEN & CO.

BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo

Telefon 20 40 02 - 20 70 02

HOPSDAL & DAHL A/S

Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstyrforretning

TORNØEGARDEN - BERGEN

MALERMESTER

utfører allslags maler- og tapetserarbeider

Georg og Otto Foerster

Tlf. 21 69 06

EDVARDESEN & NORHEIM A/S

Autorisert installatør
Radio og Elektrisk utstyr

Tlf. 11 220 - Fredrikstad

Ayatollah Khomeini.

Historisk musikk

E STAMPIES, BASSES DANSES, PAVANES, heter en plate med de fremrakende musikere i *Ricerca ensemble d'instruments anciens de Zürich*. Den verdensberømte organisten Lionel Rogg spiller positiv, middelalderens og den tidlige renessansens meget enkle pipeorgel, nå gjenoppstått i forskjellige slags kopier.

De to platesidene omfatter musikk fra ca. 1350 til 1620, og de fem instrumentalister benytter blokkfløyte, barokk-obo, rebec, som er en slags liten strykelutt, vielle, kromhorn, bassviola, tamburin.

Billedstoff og manuskripter fra middelalderen viser at musikken dengang

var ganske utbredt, særlig den vokale. Instrumentene kom til etter hvert som de ble importert til Europa fra eldre kulturfolk. Med den rytmiske musikken fulgte dansene, fra hoffene til bondefestene ble det sunget, spilt og danset. Og Kirken var ikke redd for å ta i bruk enkelte av disse uttrykksformene for å dramatisere seremoniene.

Rytmene og melodiene i ovennevnte plate er meget enkle, men takket være den ypperlige fremførelse, fasinere de å lytte til.

Plateselskapet HARMONIA MUNDI HM 573.

TRUBADOURS

På tolv- og trettenhundretallet var det i følge historikerne trubadurer, eller folkelige, glade sangere, i alle miljøer, fyrstelige, klerikale, borgerlige, og blant handels- og bondefolk. Først i vår tid er denne musikkform virkelig gjenoppdaget, takket være ivrige spesialister. En av de viktigste kilder har vært funnet av manuskripter i det spanske slott og kloster Escorial, og i Nasjonalbiblioteket i Madrid. Hovedpersonen i denne spanske musikkutfoldelsen var Alfons X, som hersket i Nord-Spania fra ca. 1252 til 1284. Han var både kriger, vitenskapsmann, lyriker og musiker. De tidligste sangene i hans kolleksjon var marianske og ble benyttet ved kirkelige fester. De senere er inspirert av hele komplekset av den spanske kultur på den tiden, og mange av dem bredte seg fort videre langs Middelhavskysten til Provence og Italia. Der utfoldet særlig de lystige trubadursangene seg videre.

Den første platesiden har ti sanger fra Alfons X's samling sunget på middelalderspansk. Side to presenterer trubadursanger hvor gammelfransk og provencalsk språk dominerer. Sangen lyder nok monoton, ja kanskje kjedelig for våre ører ved første gangs avspilling. Men etter hvert hører man hvor nyansert og sikkert stilriktig det synges av barytonen Louis-Jacques Rondeleux, med akkompagnement av vielle og tamburin.

HM 566

Kirsten Rydberg

Catharina Broomé:

DEN KATOLSKE KIRKE I DAG

FORESPØRSLER FRA SKOLER; BIBLIOTEKER OG ENKELTPERSONER, HAR VIST AT DET ER BEHOV FOR EN KORTFATTET OG ENKEL OVERSIKT OVER HVA DEN KATOLSKE KIRKE STÅR FOR ENDEL ÅR ETTER DET 2. VATIKANKONSIL. I DENNE BOKEN GIR DEN SVENSKES DOMINKANER-INNE CATHARINA BROOMÉ EN KORT INNFØRING I DE VIKTIGSTE SIDER VED DEN KATOLSKE TRO OG ET BILDE AV HVORDAN DEN VANLIGE KATOLIKK I NORDEN LEVER SIN TRO. NILS HEYERDAHL HAR BEARBEIDET BOKEN FOR NORSKE FORHOLD. I ET ETTERORD GIR HALLVARD RIEBER-MOHN EN OVERSIKT OVER ROMERKIRKENS HISTORIE I NORGE.

BEGRAVELSESBYRÅET

TS Jacobsen & Sønner
Ullevålsvn. 1

TELEFON * 20 79 05

Alltid telefonvakt

Vi kommer i konferanse

Ordner alt

Egen parkeringsplass

VERDEN OMKRING OSS

ØKET INTERESSE for religion i Ungarn. Lederen for det statlige departement for kirkespørsmål, dr. Imre Miklos, har overraskende holdt en pressekonferanse for utenlandske journalister i Budapest. Grunnen hertil skal være at pavens storslåtte besøk i Polen har vakt stor interesse også i Ungarn.

Dr. Miklos, som er utdannet i Moskva, betegnet forholdene mellom kirke og stat som utmerket. Staten holder seg nøye til de gjeldende regler angående forholdet til adskillelsen mellom kirke og stat. I 1979 har det bare forekommet 168 tilfeller, hvor man fra kirkelig side har klaget til kirkedepartementet. Som eksempel på det gjensidig gode forhold fremholdt dr. Miklos, at messen transmitteres i kringkastingen hver søndag. Deltagelsen i religionsundervisningen har holdt seg konstant på ca. 5—7% de seneste årene. Det tilbys religionsundervisning i alle skoler og søknad kan skje gjennom den ene av foreldrene.

Katolsk Kyrkotidning

DDR: STUDENTER FYLLER teologiske læreanstalter. Interessen for teologiske studier er fortsatt stor i Øst-Tyskland. Studieplassene ved de tre kirkelig anerkjente vitenskapelige evangelisk teologiske utdannings-fakulteter i Øst-Berlin, Leipzig og Naumberg, er fullt besatt i dette leseår. Man regner med ca. 350 studenter på disse tre institusjoner, hvorav et betydelig antall er nyinnskrevne. Hertil kommer studentene fra de teologiske fakulteter ved de seks statlige universiteter, hvis antall kommer opp i 382.

Blant de nye teologiske studenter befant seg forholdsvis mange, som ikke kommer fra kristne hjem, men først som voksne — har søkt tilknytning til kirken.

Katolsk Kyrkotidning

ROM HOS ERKEBISKOPEN. I erkebiskopens palé i Wien har det blitt innkvartert en båtflyktningfamilie. Man skal bare innrette en leilighet, som familien kan disponere, meddeler kardinal dr. Franz König.

Kath Press/Katolsk Kyrkotidning

AKSJON MOT OMSKJÆRING. Det er startet en norsk aksjon mot omskjæring av piker med sykehusprest Anne-Berit Stensaker som leder, redaktør Birgit Wiig og cand. jur. Måll Kjærvik som medlemmer av aksjonsgruppen.

Omskjæring av piker har vært kalt vår tids mest uhyggelige barnemishandling. Slik omskjæring finner sted i 26 land i Afrika og Midt-Østen og 30 mill. kvinner er blitt offer for dette rituallet.

Vår Kirke

ORTODOKS MESSE I PEKING. Etter Kulturrevolusjonen har biskop Anastase (Yannoulatos) som første ortodokse biskop feiret gudstjeneste i Peking. Den ortodokse misjonen i Kina har røtter helt ned til det syttende århundre. Før annen verdenskrig fantes ca. 200 000 russisk-ortodokse kristne i Kina med en erkebiskop i Peking og et teologisk fakultet i Shanghai. Så sent som i 1958 fantes ennå to kinesiske biskoper, ca. 20 000 menighetsmedlemmer, to klostre og endog et kateketisk institutt beliggende i Peking.

I dag eksisterer denne kirke ikke offisielt. De bygninger, som en gang huset den russisk-ortodokse kirke i Peking er i dag en del av den sovjetrussiske ambassade.

Kath Press/Katolsk Kyrkotidning

SVENSK LUTHERSK PREST konverterer til katolisismen. Håkan Jerrhage, som har vært kapellan i Gothems lutherske menighet, har fått innvilget avskjed fra sin stilling og i tillegg fra presteembedet i Svenska Kyrkan. Sammen med sin hustru Siska og deres barn har han flyttet til Linköping, hvor han har fått jobb som sosialarbeider. Hele familien tilhører nå den romersk katolske kirken.

Gotlänningen/Katolsk Kyrkotidning

NEDRUSTNING I BRENNPUNKTET.

Billy Graham har latt seg engasjere i debatten om nedrustning og vil slutte seg til dei stadig flere kristne som er bekymra for rustningskapløpet. Etter at Graham besøkte Auschwitz fekk han eit nytt syn på nedrustning.

Det er dei som meiner at nedrustning vil bli det store sosiale debattspørsmål i 80-åra.

Santalen

VANSKER MED misjonærrekrutteringen. Antallet misjonærer utsendt av den amerikanske lutherske kirke (ALC) er på et bunnivå, og det er stadig vanskeligere å rekruttere nye, opplyser misjonslederen Morris A. Sorensen. I de senere år har mange misjonærer sluttet etter forholdsvis kort tid.

Mange mener at mangelen på misjonærer henger sammen med trekk i moderne amerikansk kultur, man ønsker ikke å binde seg. Andre grunner er at det i kirkene og ved presteseminarene ikke blir lagt så stor vekt som før på misjonstjeneste. Deler av luthersk kristendom i USA er preget av liberal teologi, hvor mange setter kristendommen på linje med de andre religionene, både blant prester og legfolk er det stadig flere som benekter Jesu guddom, jomfrufødselen og Jesu forsoning.

Santalen

Tror du på den . . .

(Forts. fra s. 9)

Roma) reagert mot teorien om «Deutero-Esaias» (at boken Esaias' annen del inneholder taler fra en eller flere post-eksilske forfattere), og mot evolusjonslæren (at verden ikke ble skapt i 6 døgn, at Gud ikke eltet Adams kropp av leir osv.)

Mens de lærde arbeider videre med slike emner, kan en ha tvil om det var heldig at massemediene har brakt diskusjonen ut til folk som ikke er fagspesialister. På den andre side kan man nå hverken late som om disse spørsmål aldri har vært reist, eller uten videre avvise nye alvorlige tolkningsforsøk.

Gerard Vranken

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk

Tif. 83 41 84 - DRAMMEN

Interessant ny pavebok

Det var stor forundring da den kristne verden mottok meddelelsen om valget av Krakows erkebiskop som apostelen Peters efterfølger på den hellige stol. Konklavet hadde utpekt en for de fleste helt ukjent prelat, man hadde også brutt med vanlig praksis og valgt en ikke-italiener som leder for verdens største kristne kirkesamfunn.

Den britiske journalisten Mary Craig reiste kort etter valget av den nye paven til Polen for selv å sette seg inn i bakgrunnen til denne tilsynelatende uvanlige presten, som var blitt valgt som pave i Roma.

Det ble en bok ut av det, «Paven fra Polen»; og Mary Craig har her formådd å tegne et virkelig og ekte bilde av mennesket og presten Karol Wojtyla. Det er om studenten, arbeideren, skuespilleren, poeten, motstandsmannen, sportsentusiastene, men sist og absolutt ikke minst, om presten Wojtyla den handler. Det er en bok

som peker på et menneske i bestandig kamp og spenning i forhold til sine omgivelser; en spenning, som mer og mer etter som årene har gått har resultert i en modningsprosess både intellektuelt og religiøst, og meget taler for at det også er politisk. Når man leser denne boken, forstår man, at en mann som biskop Wojtyla mer og mer har lært å forstå *mennesket og dets situasjon, og menneskets* forhold til Skaperen og til Jesus Kristus. Ut i fra dette kan man forstå hans forhold til menneskets rettigheter og til den menneskelige verdighet.

Mary Craig peker på Johannes Paulus som en både liberal, konservativ og progressiv prest og biskop, som ønsker å understreke den katolske kirkes verdinormer overfor en verden i åndelig nød.

Det er både en god bok og en interessant bok, ikke minst fordi man føres inn bak en hel del av den polske folkelighet, som kanskje er en del av

hemmeligheten bak den hengivenhet polakkene har for sin kirke, og som kanskje under det nåværende pontifikat kan bli en hemmelig spore og en pekepinn om at kristendom har noe med engasjement å gjøre, likesom den har noe å gjøre med en dyp forståelse av «det menneskelige!»

«Paven fra Polen» er en bok, som de som interesserer seg for utviklingen innenfor den moderne katolske kirke, og de som betrakter verden ut i fra både menneskelige og kristne verdinormer, kan ha glede av å lese. Boken lider dessverre av et par uheldige oversettelsesfeil. Vi bruker her i Skandinavia ikke å si «pater» om en verdensprest. Det lød sikkert like så godt om det sto pastor. Det er sikkert også litt klosset å oversette det engelske «deacon» til diakon, når talen er om at pastor Wojtyla kort etter sin prestevigsel blir satt til å arbeide i et sogn. Den engelske tekst skinner for tydelig igjennom her; det vanlige er vel at ny-vigslede prester ansettes som kapellaner, eller i mangel av bedre uttrykk, som hjelpeprester. Til sist bør man vel også peke på, at det vel er nokså uvanlig at en vigslet biskop blir vigslet til erkebiskop, (s. 96), han blir vel snarere innsatt i sitt embede.

Det er skjønnhetsfeil som kunne ha vært unngått, og som man kan regne som småting, for stort sett har vi nå fått en meget fin pavebok på norsk. Innledningen står Hallvard Rieber-Mohn for og oversettelsen er Per Bangs.

Svend Aage Rasmussen

Mary Craig,
Paven fra Polen.
Cappelen, 1980.

12

Innsiktsfullt og nyansert portrett av den første ikke-italiener i St. Peters stol på 450 år:

Mary Craig

PAVEN FRA POLEN

Et portrett av pave Johannes Paul II.
Forord av Hallvard Rieber-Mohn.
Oversatt av Per Bang. Kr. 77,-

CAPPELEN

ETTER KRISTNE PRINSIPP. Mykje taler for at den nye staten «Salomonøyane» vil bli bygd etter kristne prinsipp i langt større grad enn nokon annan stat i moderne tid. Landets første statsminister, Peter Kenilora, er kristen og uttaler: «Vi som er nasjonale må verkeleggjere Herrens omsorg og interesse for sitt folk og tillate Herren å fullføre sitt verk gjennom oss.»

Santalen

Ny på norsk:

Mary Craig: PAVEN fra POLEN — Et portrett av Johannes Paul II
— forord av Hallvard Rieber-Mohn, kr. 77,—.

Vi minner om pavens rundskriv:

Menneskenes Frelser, kr. 28,—.

Andre bøker av — og om paven:

Wojtyla: Fruitful and Responsible Love, kr. 20,50.

» Sign of Contradiction, kr. 45,—.

NTB! Malinski: Pope John Paul II, kr. 98,— feilpriset i tidligere
annonse.

Hans Hof: Mer människa, kr. 63,50.

Egied van Brockhoven: Vänskapens sakrament, kr. 46,—.

Josef Sudbrack: Att bedja är mänskligt, kr. 37,55.

Bengt Thorell: Heinrich Böll, den ömsinte utmaneren, kr. 51,—.

Katolska Ordnar och Kloster, kr. 35,—.

NYTT FRA ST. OLAV FORLAG:

Katharina Broomé: Den katolske kirke idag, kr. 33,—.

VI FÅR STADIG INN NYE BØKER PÅ ENGELSK, TYSK OG
FRANSK — følg med i våre annonser i St. Olav, kom innom oss
eller skriv.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1. Tlf. 20 72 48.

Åpent kl. 9—16, lørdager 9—14.

Dokumentarroman om «mannfolkblad»

Den store avsløringa av den kjende svenske journalisten *Jan Guillou* er komen ut på PAX forlag. Her vert lesaren tatt med bak kulissene i svenske «mannfolkblad». Den etterkvart velkjende blandinga av sex og skandalehistoriar kjenneteikner denne delen av pressa. Desse vekeblada sin «innsats» for trykkefridomen er lagt ned på to frontar: Den stendige kampen om å overgå konkurrentane i nye måtar å selge kvinnekroppen — og den omsynslause jakta etter «den store avsløringa».

Aldri før har miljøet i mannfolkblada vore skildra med så stor humor og ironi. Jan Guillou har sjøl fleire års røynsle frå den pressa han skildrar. Han nyttar sine eigne opplevingar som journalist og møblerar dei om i tid og rom. Den moralske korrupsjonen i bransjen (som vi kjenner godt her i landet, óg) vert effektivt gjennomlyst og forklart.

Jan Guillou er i dag både ein anerkjend og omdiskutert journalist i Sverige. Han sto blant anna bak IB-avsløringa i det radikale magasinet *Folket i Bild/Kulturfront*.

Jan Guillou:

Den store avsløringa

Omsett av Ingolf Håkon Teigene
Pax forlag 1979, 184 s.

Sakset fra et menighetsblad:

Det var en stor glede i menighetsrådet, da det under forhandlingene med Røde Kors Legevakt kom fram et tilbud fra Røde Kors' side om å få bruke deres lokaler til sammenkomster, bl.a. kirkekaffe, [Red.] mot å betale en symbolsk godtgjørelse. Dette gjelder helt fram til våre egne lokaler står ferdige.

Ikke minst betyr dette kolossalt mye nettopp nå som vi har et så stort behov for kontaktmuligheter med våre vietnamesiske venner. Disse har vist seg å være meget flittige og entusiastiske deltakere i søndagsmessen og kirkekaffen. Den åndelige berikelse som denne kontakten allerede har tilført oss er noe jeg vil unne alle i vår menighet å oppleve.

Som vår sogneprest skrev i forrige

menighetsblad ... «det er neppe ved en ren tilfeldighet at disse mennesker har kommet til oss».

Søsterrådet har avholdt møte i Tønsberg 5. januar 1980. Blant mange saker og avgjørelser ble det besluttet å danne en komité av søstre som skal undersøke mulighetene for å opplyse folk om ordenskallets betydning, og at det også finnes en annen måte å leve livet på, enn den som har blitt vanlig i konsum-tidsalderen. Søstrene har kalt denne komiteen for KALLSOPPLYSNINGS-SENTRALEN. Kallsopp-lysningsssentralen består av

Sr. Raymunda, Voss — Sr. Agnete, Halden — Sr. Pauline, Bodø.

FORSIKRIKSAKTIESELSKAPET LIVSFORSIKRINGSELSKAPET
VESTA HYGEA

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

GUDSTJENESTER I HELGENE		Dialog	Høy-
		messe	messe
OSLO: <i>St. Olavs domkirke</i>	lörd.: 19.00	—	—
Akersveien 1	sønd.: 9.30	11.00	—
tlf. 20 72 26 - 20 72 44	(eng) 19.00	—	—
<i>St. Hallvard kirke, Fransiskanerne,</i>	8.35	11.00	—
Enerhaugt. 4, tlf. 67 23 83	—	—	—
<i>St. Dominikus kirke, Dominikanerne,</i>	9.00	11.00	—
Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	18.30	—	—
<i>Vår Frue Villas kapell, Montebello,</i>	9.00	—	—
Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	—	—	—
<i>Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 21 23 55</i>	9.00	11.00	—
<i>Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587</i>	—	10.00	—
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke,</i> lörd.: 18.30	—	—	—
Tyholmen, tlf. 22 209	sønd.: 8.00	11.00	—
BERGEN: <i>St. Pauls kirke,</i> lörd.: 19.00	—	—	—
Chr'stiesgt. 16, tlf. 21 54 10	sønd.: 11.00	—	—
<i>Vår Frue Kirke, Helleveien</i> sønd.: 9.30	—	—	—
<i>Florida kapell, Nygaardsgt. 124</i>	19.00	—	—
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke,</i> lörd.: 18.00	—	—	—
Cappelsengt. 1, tlf. 83 20 19	sønd.: 8.30	10.30	—
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke,</i> lörd.: 9.00	—	11.00	—
Kongensgt. 9, tlf. 11 438	—	—	—
HALDEN: <i>St. Peters kirke,</i> lörd.: 9.00	—	10.45	—
Kr'st'ian V's pl. 1, tlf. 81 168	—	—	—
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke,</i> lörd.: 18.00	—	11.00	—
Torvgt. 113, tlf. 23 751	sønd.: 11.00	—	—
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke,</i> lörd.: 11.00	—	—	—
Haraldsgt. 21, tlf. 23 195	—	—	—
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke,</i> lörd.: 9.00	—	11.00	—
Vesterngt. 5, tlf. 22 381	—	—	—
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke,</i> lörd.: 18.00	—	11.00	—
Kirkegt. 3, tlf. 24 225	sønd.: 11.00	—	—
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken,</i> lörd.: 18.00	—	10.00	—
We'demannsgate 3 A, tlf. 52 550	sønd.: 10.00	—	—
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke,</i> lörd.: 9.30	—	11.15	—
Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	—	—	—
MOSS: <i>St. Mikael's kapell,</i> lörd.: —	—	17.00	—
Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	—	—
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke,</i> lörd.: 8.30	—	11.00	—
Sverresgt. 26, tlf. 50 793	—	—	—
STABEKK: <i>Maria kirke,</i> lörd.: 8.30	—	10.45	—
Nyveien 17, tlf. 53 77 35	19.00	—	—
<i>Eikeli kirke, Veståsen 20, tlf. 24 25 69</i>	9.30	10.30	—
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke,</i> lörd.: 17.00	—	11.00	—
Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	sønd.: 8.30	—	—
	9.30	—	—
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke,</i> lörd.: 11.00	—	—	—
Sandef'ordsgt. 1, tlf. 11 949	—	—	—
VOSS: <i>St. Olavs kapell</i> lörd.: 11.00	—	—	—
Finne, tlf. 12 510	Efter avtale	—	—
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i> lörd.: 8.45	—	11.00	—
Prinsensgt. 2a2	19.00	—	—
B'skopen og prestegården, tlf. 21 214	—	—	—
<i>St. Elisabeth hospital, Ila, tlf. 21 670</i>	6.15	—	—
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke,</i> lörd.: 11.00	—	—	—
Fl'integt. 5, tlf. 72 779	—	—	—
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke og</i> lörd.: 11.00	—	—	—
<i>St. Eystens sykehjem, Jernbanegt. 29</i>	—	—	—
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke,</i> lörd.: 11.00	—	—	—
Parkveien 23, tlf. 51 467	—	—	—
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke,</i> lörd.: 17.00	—	11.00	—
Norvesund, tlf. 37 558	sønd.: 8.30	—	—
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke, Storgt. 94, Sogneprestens tlf. 84 277</i>	lörd.: 18.00	—	—
	sønd.: 11.00	—	—
<i>St. Elisabethsøstrene,</i> lörd.: —	—	—	—
Balsfjordgt. 35, tlf. 81 487	sønd.: 8.00	—	—
BODØ: <i>St. Eysteins kirke,</i> lörd.: 8.15	—	10.30	—
Hernesveien 22, tlf. 21 783	—	—	—
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke,</i> lörd.: 19.00	—	11.00	—
Salsgt. 52, tlf. 11 447	—	—	—
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke,</i> lörd.: 15.00	—	10.30	—
Skolegt. 4, tlf. 61 501	sønd.: 18.30	—	—
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken,</i> lörd.: 18.30	—	—	—
Håreksgt. 82	—	—	—
SELFORS: <i>Vår Frelses kirke,</i> lörd.: 11.00	—	—	—
Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072	Efter avtale	—	—

Ordensliv for legfolk

I følge kirkens tradisjon og vedtekter er det mulig for alle som er kalt til ordenslivet å leve sitt liv i overensstemmelse med en ordensregel og i tilknytning til et ordenssamfunn uansett hvilken sivilstatus man har. Det vil i realiteten si, at også gifte kan inntrede i en orden, hvis man mener seg kalt til det.

Her i Norge finnes det også organisert ordensliv for legfolk, idet både Dominikanene og fransiskanene har såkalt tredje ordener, hvor alle kan opptas. Tredjeordensmedlemmer eller tertiarer lever ordensliv i tilknytning til et av Dominikanenes eller Fransiskanenes ordenskommuniteter og utfører der et arbeide til gagn for nesten og til personlig helliggjørelse.

Ordensmedlemmene gjennomgår novisiat og avlegger ordensløfter på samme måte som prester og søstre.

Både legdominikanere og -fransiskanere er interessert i å få kontakt med katolske legfolk som kunne tenke seg å leve et ordensliv utenfor klostrene.

Til orientering for interesserte kan det her meddeles, at i hvert fall legdominikanerne avholder regelmessige møter både på Katarinahjemmet og Lunden kloster, hvor man har anledning til for alvor å leve med i ordenslivet.

Enhver som eventuelt kunne tenke seg å høre nærmere om tertiarer kan henvende seg til:

Fransiskanerne, Enerhaugt. 4, Oslo 6, tlf. 67 23 83, eller Else-Bitt Holst, Katarinahjemmet, Majorstuveien 21, Oslo 3, tlf. 60 13 70.

A/S NORSKE SHELL

FYRINGSOLJE

Leverandør til de fleste katolske institusjoner i Norge

Ved bestilling av olje:

02-19-12 00 - Service 02-19 12 20

ST. TORFINNS BARNEHAGE, HAMAR

søker styrer fra 1. 7. 1980.

Styreren som er den daglige pedagogiske og administrative leder av barnehagen må lede barnehagen i samsvar med lov, forskrifter og den kristne formålsparagraf som er vedtatt av barnehagestyret.

Lønn etter off. regulativ.

Søknad med godkjente kopier av attester og vitnemål sendes Styret for St. Torfinns Barnehage, Grønnegate 134, 2300 Hamar innen 1. mars 1980.

ST. FRANSISKUS ØKOLOGIENS SKYTSELGEN?

I følge det italienske bladet «San Francesco» har en kjent amerikansk økolog, Syn Whyf, foreslått for alle økologer i hele verden å utrope St. Fransiskus fra Assisi til skytselgen for den stadig mer aktuelle vitenskap, økologien. Det begrunnes med at den hellige Frans ikke bare holdt av og gledet seg i naturen, men identifiserte seg med den, trengte inn i den som ingen før ham, og kalte vannet for søster, fuglene for brødre.

I dag oppdager økologien faktisk at alle ting, levende eller ikke levende, er forenet med menneskene, fordi menneskene trenger dem for å kunne eksistere. I naturen er alle ting nødvendige for hverandre. Og denne felles nødvendighet og gjensidige avhengighet er økologiens store oppdagelse.

I Brasil ble det på St. Fransiskus' festdag, 4. oktober 1977, åpnet et betydningfullt økologisk sentrum, det første i sitt slag i dette landet. Universitetsprofessoren i økologi, Giovanni Vasconcelos Sobrinho, var drivkraften i foretaket.

Sentret er bygget ved elven Tapacura og omfatter mange sider ved studiet av naturen, hvordan menneskene må benytte og beskytte naturens ressurser: dyrene, trærne, jordbunnen, vannet. Instituttet er en del av universitetet og studentene får der en innføring i økologien på høyeste plan. Det offisielle navn er «Stazione Ecologia di Tapacura.»

Foran dette økologiske instituttet, ved siden av et tropisk tre, er det plassert et stort monument til ære for St. Fransiskus, «økologiens skytselgen». Hensikten med dette er å gjøre befolkningen i hele Brasil bevisst om at naturen må elskes og beskyttes.

NYHET FRA INDIA. Ved universitetet i Mysore, India er det opprettet et professorat i kristendom. Det er første gang at et slikt professorat er etablert ved et indisk universitet. 80 % av befolkningen i denne delstaten er hinduer, 10 % muslimer og bare 2 % er kristne.

Santalen

MIDDELALDERMUSIKK PÅ GRAMMOFONPLATER

løpet av årene etter siste verdenskrig har en lang rekke dyktige musikkensembler med gammel musikk som spesialitet presentert seg offentlig. Medlemmene har med liv og sjel gått inn for et grundig studium av eldre tiders musikkliv og instrumenter, og resultatene er bemerkelsesverdige. I de fleste europeiske land og verden forøvrig spiller nå musikere med instrumenter som er nøyaktige kopier av instrumentene i den tid komposisjonene ble laget. For eks. var det vel inntil 1940 bare få cembali i Norge, selv til konsertbruk, og i privathus sto det et og annet spinett og klavikord nærmest til pynt. I dag kan man kjøpe cembali laget i Norge, og i mange hjem spilles J. S. Bach, hans sønner, Rameau, Couperin og utallige andre nå på dette deilige instrument. Blokkfløyte, lutt, gitar klinger nydelig med cembalo til, og der er mange andre historiske instrumenter som lyre, fidla, rebec.

Enten det er vordende profesjonister eller amatører som får de en ypperlig hjelp i gode grammofoninnspillinger. Et av de beste ensembler er Studio der frühen Musik, stiftet i 1960 og med en lang rekke konserter og grammofonplater bak seg. Også i NRK's konsertsal fikk man den store gleden å lytte til de få, men storartede musikerne for noen år siden.

LITURGISK KALENDER

FEBRUAR:

1. Ferial. 2. Sam. 11, 1—4a.5—10a.13—17. Mk. 4, 26—34.
2. Herrens fremstilling i templet. Mal. 3, 1—4 eller Hebr. 2, 14—18. Luk. 2, 22—40 (22—32).
3. 4. alm. søndag. Jer. 1, 4—5.17—19. 1. Kor. 12, 31 — 13, 13 (eller 13, 4—13). Luk. 4, 21—30. (Blasius, biskop og martyr; Anskar, biskop feires ikke).
4. Ferial. 2. Sam. 15, 13—14.30; 16, 5—13a. Mk. 5, 1—20.
5. Agathe, jomfru og martyr. 2. Sam. 18, 9—10.14b.24—25a.30 — 19, 3. Mk. 5, 21—43.
6. Paul Miki og ledsagere, martyrer. 2. Sam. 24, 2.9—17. Mk. 6, 1—6.
7. Ferial. 1. Konge 2, 1—4.10—12. Mk. 6, 6—13.
8. Ferial eller Hieronymus Emiliani. Sir. 47, 2—13 (Gr 2—11). Mk. 6, 14—29.
9. Ferial eller Jomfru Marias lørdagsmesse. 1. Kong. 3, 4—13. Mk. 6, 30—34.
10. 5. alm. søndag. Jes. 6, 1—2a.3—8. 1. Kor. 15, 1—11 (eller 3—8.11). Luk. 5, 1—11. (Scholastica, jomfru feires ikke).
11. Ferial eller Vår Frue av Lourdes. 1. Kong. 8, 1—7.9—13. Mk. 6, 53—56. Eller (til Vår Frue av Lourdes) Jes. 66, 10—14c. Joh. 2, 1—11.
12. Ferial. 1. Kong. 8, 22—23.27—30. Mk. 7, 1—13.
13. Ferial. 1. Kong. 10, 1—10. Mk. 7, 14—23.
14. Kyrillos, munk og Methodios, biskop. 1. Kong. 11, 4—13. Mk. 7, 24—30.
15. Ferial. 1. Kong. 11, 29—32; 12, 19. Mk. 7, 31—37.
16. Ferial eller Jomfru Marias lørdagsmesse. 1. Kong. 12, 26—32; 13, 33—34. Mk. 8, 1—10.
17. 6. alm. søndag. Jer. 17, 5—8. 1. Kor. 15, 12.16—20. Luk. 6, 17. 20—26. (De syv stiftere av Servitterordenen feires ikke).
18. Ferial. Jak. 1, 1—11. Mk. 8, 11—13.
19. Ferial. Jak. 1, 12—18. Mk. 8, 14—21.

1/8 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Løppen - Bryggen 5 - Telefon (05) 21 14 82

BERGEN

En særegen dramatik

Nederlandenes mest originale bidrag til europeisk litteratur er uten tvil dramatikken. Noen store religiøse mysteriespill som i de øvrige vest-europeiske land finner man ikke her. Derimot er det fra 1300-tallet bevart en profan dramatik som det ikke finnes spor av ellers i Europa. Det er en rekke ridderdramaer, dramatiske sidestykker til ridder-romanene, eller de høviske epos, som middelalderen er så rik på. Disse ridderspillene er den dag idag levende teater og figurerer ofte på repertoaret på nederlandske og flamske scener. Til hvert ridderdrama hører forøvrig en farse, som avsluttet forestillingen, og disse farser er de eldste rene komedier i europeisk litteratur, bortsett fra oldtidens.

På 1400-tallet trer de såkalte rederijker-kamre, eller retoriker-kamre, frem, dvs. dikter- og teatergilder, som oppsto i Flandern og Brabant og senere også i de nordlige provinser, Zeeland, Holland osv. Rederijkerne hadde et sterkt didaktisk sikte med sine dramaer og sitt teater, og det har skapt en helt egen teaterform med sin allegoriske dramatik. Det mest kjente av disse rederijker-dramaer er det allerede nevnte «Elckerlijc» — «Det gamle spill om Enhver».

På 1500-tallet utfoldet rederijkene seg videre, ofte i storslagne ukelange festivaler, hvor de konkurrerte om beste drama over oppgitt emne, som f.eks. «Hvorledes mennesket best kan oppdras til forståelse av kunst», som var temaet på den mest monumentale av alle rederijker-festivaler, i Antwerpen 1561. Og interessen blant det

alminnelige folk for disse oppførelsene var så stor, at bare vår tids publikumsinteresse for fotball kan tjene som sammenligningsgrunnlag.

Rederijkerne skapte også dramatik som bare delvis var allegorisk, hvor allegorienes funksjon var å konkretisere de menneskelige skikkelsers psykologi. Blant disse finner man Brussel-dikteren Colijn van Rijssels drama «Spiegel der minnen» (ca. 1515) — «Kjærlighetsspeilet» — den første borgerlige samtids tragedie i europeisk litteratur.

JOOST VAN DEN VONDEL

Den nederlandske dramatikks store høydepunkt nåes på 1600-tallet med Joost van den Vondel, samtidig med den nederlandske malerkunsts utfoldelse, med Rubens i syd og Rembrandt i nord. Og denne dikter så dagens lys så å si i Nederlandenes skjebnetime, som landflyktig.

Inntil da hadde Nederlandenes kulturelle, politiske og økonomiske sentrum befunnet seg i landets sydlige del, dvs. i det nåværende Belgia. Opprinnelig var det 17 mer eller mindre uavhengige provinser, hertugdømmer, grevskaper osv., som litt etter hvert vokste sammen til en enhet. Den endelige samling til ett rike skjedde under Karl V, Nederlandenes hertug som også ble spansk konge og tysk keiser. Under ham (1500—1555) var Nederlandene Europas rikeste land og et kulturelt og økonomisk sentrum med Antwerpen som Europas handelsmetropol. Men den oppnådde enhet skulle imidlertid gå til grunne under hans sønn Filip II, som valgte

Madrid til sin residens, sendte spanske embetsmenn til Nederlandene og opprettet et spansk styre i sin fars fødeland. Situasjonen ble følgelig omvendt av hva den hadde vært under Karl V. Det spanske regime begynte et ytterst rigorøst styre, slo hårdt ned på alt som smakte av nye åndsstrømninger, og trakk kapital ut av landet for å bygge opp i Spania. Det resulterte i opprør i 1568 og 80-årskrigen begynte. Opprørerne greide snart å frigjøre den nordlige, den gang den noe avsidesliggende landsdel, og opprettet den nord-nederlandske republikk, dvs. stort sett det nåværende Nederland. Og i årene som fulgte strømmet folk i titusener og hundretusener bort fra Flandern og Brabant for å søke friheten i nord, og kjøpmenn, håndverkere og intellektuelle flyttet derved det kulturelle og økonomiske sentrum fra syd til nord.

Mange av flyktningene tok forøvrig en foreløbig vei over Tyskland. Og slik gikk det til at man i København i 1580-årene finner den mennonittiske hattemakerfamilie *van den Vondel* fra Antwerpen. I 1587 ble sønnen Joost født, som her i den rhinlandske hovedstad trådte sine første barnesko. Han var ni år gammel da familien slo seg ned i Amsterdam, i byens daværende viktigste handelsgate, Warmoesstraat, som for øvrig var et sentrum for de flamske flyktningene.

Joost viste tidlig dikteriske anlegg og ble medlem av flyktningenes eget rederijker-kammer i Amsterdam. Her fikk han så sin første litterære skoleing, men han lot seg også inspirere utenfra, og da han i 1610 skrev sitt første drama «Het Pascha», om jødernes utgang av Egypten, hadde han allerede hevet seg høyt over kammerets litterære nivå.

Kaare Langvik Johannesen

ST. OLAV

Katolsk tidsskrift for
religion og kultur

Medarbeidere:

Svend Aage Rasmussen,
ansv.

Claes Tande
Aage Hauken, O.P.
Chr. Boe Astrup
Ester Mikalsen

Redaksjonens adresse:

Akersveien 5, Oslo 1.
Redaktøren treffes best torsdager kl. 9—10, tlf. 20 72 48,
(privat 032/53 373).

Ekspedisjon:

Akersveien 5, Oslo 1.
Kontortid 9—16,
lørdag 9—14. Tlf. 20 72 48.

Abonnement (direkte eller gjennom postkontorene).
Kr. 85,— pr. år.
For halvår kr. 45,—.
Utlandet utenfor Skandinavia
kr. 100,— pr. år.
Annonsen 10 dager før
utgivelsesdagen.
24 numre årlig.
Postgiro 20 46 480